

luka tošić

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

P.Z. br. 97

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O OSOBNOM IMENU**

Zagreb, lipanj 2017.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O OSOBNOM IMENU

Članak 1.

U Zakonu o osobnom imenu (Narodne novine, broj 118/12), u članku 3. iza stavka 6. dodaje se stavak 7. koji glasi:

"Ako roditelji djeteta nisu djetetu odredili osobno ime u roku od 30 dana od dana rođenja djeteta, matičar koji je nadležan za upis tog djeteta u maticu rođenih dužan je o tome izvijestiti nadležni centar za socijalnu skrb radi određivanja osobnog imena djeteta."

Članak 2.

Iza članka 5. dodaju se naslov i članak 5.a koji glase:

"Vraćanje na prezime prije sklapanja životnog partnerstva

Članak 5.a

Životni partner koji je sklapanjem životnog partnerstva mijenjao prezime, u slučaju prestanka životnog partnerstva, može se u roku od godinu dana od dana prestanka životnog partnerstva vratiti na prezime koje je imao prije sklapanja životnog partnerstva.

Izjava iz stavka 1. ovoga članka daje se pred matičarom te se upisuje u maticu rođenih."

Članak 3.

U članku 7. stavak 3. mijenja se i glasi:

"U slučaju nepostojanja suglasnosti drugog roditelja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, na spor roditelja primjenjuju se odredbe posebnog zakona kojima se uređuju obiteljski odnosi. Odluku nadležnog tijela roditelj će priložiti zahtjevu za promjenu osobnog imena djeteta."

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

Zakon o osobnom imenu (Narodne novine, broj 118/12) donesen je 12. listopada 2012. godine, te je stupio na snagu 3. studenoga 2012. godine.

Odredbama navedenog Zakona uređuje se postupak određivanja i promjene osobnog imena hrvatskih državljana. Osobno ime djeteta određuju roditelji sporazumno. Ako se roditelji nisu sporazumjeli o osobnom imenu djeteta, osobno ime određuje nadležni centar za socijalnu skrb u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva jednog od roditelja. Isti Zakon, međutim, nije propisao postupanje u slučaju kada roditelji u zakonskom roku nisu odredili osobno ime djetetu. Stoga je ovim Prijedlogom zakona predviđena obveza matičara da, u slučaju kada roditelji djeteta nisu u zakonskom roku odredili osobno ime djeteta, o tome izvijesti nadležni centar za socijalnu skrb, radi određivanja osobnog imena djeteta. Naime, u praksi se pojavljuju situacije da roditelji djeteta ne odrede osobno ime djetetu u zakonskom roku za upis činjenice rođenja djeteta u maticu rođenih te se činjenica rođenja djeteta upisuje u maticu rođenih bez podatka o osobnom imenu djeteta. Kako bi se izbjeglo da u službenoj evidenciji postoji upis rođenja djeteta bez osobnog imena, predlaže se ovaj problem riješiti na način da u takvoj situaciji centar za socijalnu skrb odredi osobno ime djeteta.

Zakonom o osobnom imenu, između ostaloga, propisano je da se bračni drugovi mogu u roku od godine dana od prestanka braka izjavom pred matičarom vratiti na prezime koje su imali prije sklapanja braka. U međuvremenu, tijekom 2014. godine, donesen je Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola (Narodne novine, broj 92/14). Ovim Prijedlogom zakona omogućuje se životnim partnerima, kao i bračnim drugovima, da se u roku od godine dana od prestanka životnog partnerstva mogu vratiti na prezime koje su imali prije sklapanja životnog partnerstva, čime su životni partneri u potpunosti izjednačeni s pravima koja imaju bračni drugovi u istoj situaciji.

Također, Zakonom je propisan i postupak promjene osobnog imena maloljetnog djeteta. Osobno ime maloljetnom djetetu promijenit će se na zahtjev oba roditelja. U slučaju kad drugi roditelj ne da suglasnost na promjenu osobnog imena maloljetnom djetetu, odluku o sporu donijeti će nadležno tijelo za poslove skrbništva. Nakon donošenja Zakona o osobnom imenu donesen je novi Obiteljski zakon (Narodne novine, broj 103/15), koji u članku 100. utvrđuje da će sud u izvanparničnom postupku odlučiti koji će od roditelja u upravnoj stvari zastupati dijete. S obzirom da se u konkretnoj situaciji radi o neusklađenosti odredbi o nadležnom tijelu koje rješava spor roditelja, predlaže se izmjena Zakona o osobnom imenu. Naime, Zakon o osobnom imenu predviđa da spor između roditelja rješava centar za socijalnu skrb, kako je to bilo propisano u Obiteljskom zakonu koji je bio na snazi u vrijeme donošenja Zakona o osobnom imenu. Kasnijim izmjenama Obiteljskog zakona za rješavanje spora roditelja određeno je da je isto u nadležnosti suda. Predložena izmjena postojeće odredbe Zakona o osobnom imenu neće zahtijevati izmjenu odredbe u slučaju eventualnih budućih promjena Obiteljskog zakona i drugačijeg rješavanja spora između roditelja, budući da odredba upućuje na odredbe posebnog zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi.

S obzirom na navedeno, predlaže se da se odredbe Zakona o osobnom imenu dopune, odnosno usklade s prethodno navedenim zakonima.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom odredbom propisana je obveza matičara izvijestiti nadležni centar za socijalnu skrb o rođenju djeteta kojem roditelji nisu u zakonskom roku odredili osobno ime radi njegova određivanja.

Uz članak 2.

Ovom odredbom je i životnim partnerima omogućeno da se u roku od godine dana od prestanka životnog partnerstva mogu vratiti na prezime koje su imali prije sklapanja životnog partnerstva, na isti način kao i bračnim drugovima.

Uz članak 3.

Ovom odredbom provodi se usklađivanje s člankom 100. Obiteljskog zakona, na način koji neće zahtijevati izmjenu odredbe članka u slučaju eventualnih budućih promjena Obiteljskog zakona i drugačijeg rješavanja spora između roditelja.

Uz članak 4.

Ovom odredbom propisuje se stupanje Zakona na snagu.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga zakona neće zahtijevati osiguranje dodatnih financijskih sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Predlagatelj je prihvatio primjedbu Odbora za zakonodavstvo te je u Konačnom prijedlogu Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o osobnom imenu izostavljen tekst članka 4. koji je bio sadržan u tekstu Prijedloga zakona. Navedene izmjene ne utječu na vođenje upravnog postupka iz razloga što se spor roditelja rješava prije podnošenja zahtjeva za promjenu osobnog imena maloljetnom djetetu. S obzirom da je Obiteljski zakon kasnije donesen, od njegova stupanja na snagu na rješavanje spora roditelja kod promjene osobnog imena maloljetnom djetetu primjenjuju se odredbe Obiteljskog zakona. Na ostale upravne postupke promjene osobnog imena predložena izmjena Zakona ne utječe stoga navedeni tekst članka 4. smatramo nepotrebnim.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Zastupnici Hrvatskog sabora na sjednici na kojoj se razmatrao tekst Prijedloga zakona o izmjeni i dopunama Zakona o osobnom imenu nisu iskazali primjedbe i prijedloge na dostavljeni tekst te iz toga razloga nema prijedloga i mišljenja koja nisu prihvaćena.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 3.

Osobno ime djeteta određuju roditelji sporazumno. Dijete može imati prezime jednog ili oba roditelja.

Ako se roditelji nisu sporazumjeli o osobnom imenu djeteta, osobno ime određuje nadležni centar za socijalnu skrb u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva jednog od roditelja.

Ako jedan roditelj nije živ, proglašen je umrlim, prebivalište mu nije poznato, lišen je roditeljske skrbi, potpuno je lišen poslovne sposobnosti ili je odlukom o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti određeno da ne može poduzimati radnje koje se tiču osobnih stanja, osobno ime djetetu određuje drugi roditelj.

Ako roditelji djeteta nisu živi, proglašeni su umrlim, prebivalište im nije poznato, lišeni su roditeljske skrbi, potpuno su lišeni poslovne sposobnosti ili je odlukom o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti određeno da ne mogu poduzimati radnje koje se tiču osobnih stanja, osobno ime djetetu određuje, u skladu s odredbom stavka 2. ovog članka, skrbnik djeteta uz suglasnost nadležnog centra za socijalnu skrb.

Osobno ime djetetu čiji su roditelji nepoznati, određuje nadležni centar za socijalnu skrb.

Posvojenom djetetu osobno ime određuje se sukladno zakonu kojim se uređuju obiteljski odnosi.

Vraćanje na prezime prije sklapanja braka

Članak 5.

Bračni drug koji je sklapanjem braka mijenjao prezime, u slučaju prestanka braka sukladno zakonu kojim se uređuju obiteljski odnosi, može se u roku od godinu dana od dana prestanka braka vratiti na prezime koje je imao prije sklapanja braka.

Izjava iz stavka 1. ovog članka daje se pred matičarom te se upisuje u maticu rođenih.

Članak 7.

Maloljetnom djetetu promijenit će se osobno ime na zahtjev oba roditelja ili posvojitelja, a na zahtjev skrbnika uz suglasnost nadležnog centra za socijalnu skrb.

Osobno ime maloljetnog djeteta čiji roditelji nisu u braku, promijenit će se na zahtjev roditelja kod kojega dijete živi ili kojemu je povjereno sukladno pravomoćnoj sudskoj odluci, uz suglasnost drugog roditelja.

U slučaju nepostojanja suglasnosti drugog roditelja iz stavaka 1. i 2. ovog članka, nadležni centar za socijalnu skrb će na zahtjev roditelja koji traži promjenu osobnog imena, utvrditi je li zatražena promjena osobnog imena u interesu djeteta. Rješenje nadležnog centra za socijalnu skrb roditelj će priložiti zahtjevu za promjenu osobnog imena djeteta.

Suglasnost iz stavaka 1. i 2. ovog članka nije potrebna kada prebivalište drugog roditelja nije poznato ili kada je lišen roditeljske skrbi ili potpuno lišen poslovne sposobnosti ili je odlukom o djelomičnom lišenju poslovne sposobnosti određeno da ne može poduzimati radnje koje se tiču osobnih stanja.

Za promjenu osobnog imena maloljetnom djetetu starijem od 10 godina potreban je njegov pristanak.